

Gör Det Själv

SVÅRIGHETSGRAD:

Arbetet kräver ingen erfarenhet och är på många sätt ett bra projekt för de som vill mura och sätta klinker.

TIDSÅTGÅNG:

2–4 dagar plus torktid och härdning.

PRISBILD:

Cirka 300 kr per steg.

Här lagar vi alla hål och sprickor, putsar och målar de lodräta ytorna och lägger klinker på trappan för att få den ljus och snygg.

[före]

Trappan har försumrats och är så sliten att det är hög tid att göra en insats.

[Efter]

Nu är trappan ljus och inbjudande och kommer att hålla sig snygg i många år.

Från smulig betong till läcker trappa

När du reparerar och fräschar upp en gammal och skadad källartrappa av betong, handlar det först och främst om att stoppa förfallet. På köpet får du en ljus och läcker trappa som håller i många år.

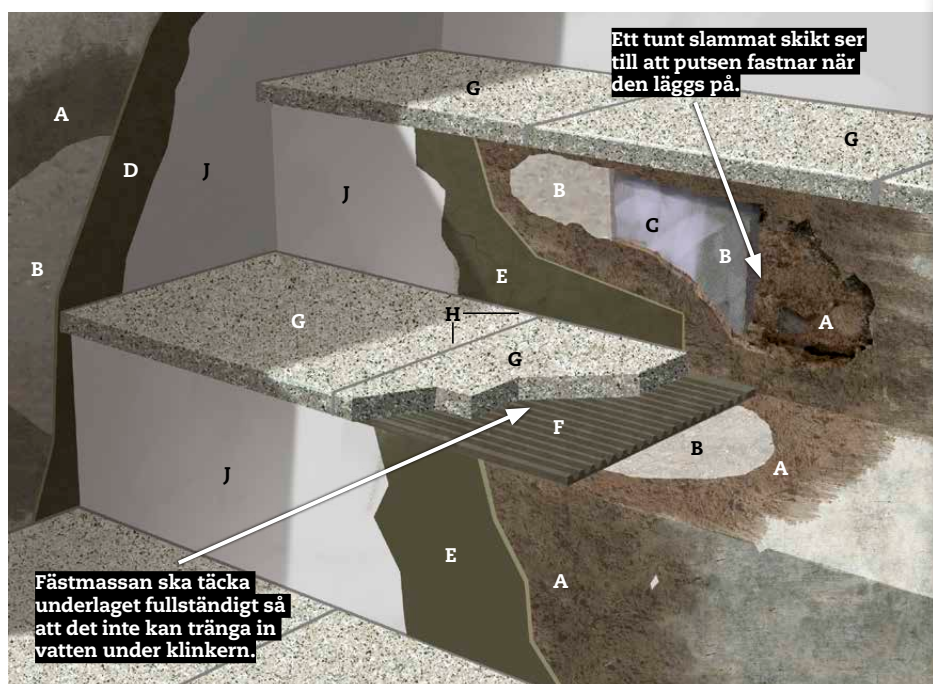
När de första sprickorna dyker upp i betongtrappan är det en varningssignal. Gör du inget blir sprickorna större och sprider sig. Skador blir stora när vattnet tränger in i sprickorna och sedan fryser för då sprängs betongen loss.

Det är ett förfall som du ska stoppa – och det kan du göra relativt enkelt. Insatsen består av att laga hål och putsa igen sprickorna. Och det kan du göra även om du aldrig har haft en murslev i din hand.

Här ser du en källartrappa som har lagats nödortfärdigt. Den har försum-

mats för det hjälper inte att skvätta på lite puts och sedan fläckmåla. Fukten tränger in i betongen och till slut sprängs flera bitar loss eller också smular betongen sönder.

Insatsen ska vara grundlig och den tar endast ett par dagar plus tork- och härdningstid. Du kan göra som här: laga skadorna och lägga klinker på trappstegen och därefter måla. Inte nog med att du stoppar skadeutvecklingen och gör trappan säker. Du får också en läcker trappa. Och du kan vara säker på att lyckas med putsningen om du följer våra råd.

DETTA HAR ANVÄNTS

Lagningsmassa:

- För slamning (A)
- För lagning (B) av hål i betongen

Betongbindemedel (ev.)

- Som "klist" (C) för nästa skikt

Snabbhärdande kakelfix

- Putsskikt (D) på väggarna
- Putsskikt (E) på sättsteg

Elastisk fästmassa, t.ex. Lip Multi

- Fästmassa (F) under klinker på steg

Frostsäkra klinker (G)

- På trappsteg och ev. avsats

Elastiskt fogbruk, t.ex. Lip Multifog

- Fogbruk (H) mellan klinker

Sockelfärg (J)

- Till målning av sättsteg och väggar

Specialverktyg:

- Slipskål till vinkelslip • Murslev • Fasadslev/stålspackel • Filtputsbräda • Kakelskärare • Tuschpenna • Tandspackel, 4 mm och 8 mm • Omrörare

Hålen fylls igen

För att resultatet ska bli snyggt krävs ett grundligt förarbete och det omfattar bland annat att hacka bort all lös puts. Om det finns någon lös puts eller betong, så tränger det in vatten.

Det är inte så noga hur det ser ut. Det viktigaste är att ytan blir plan, hel och stark. Små sprickor görs bredare så att de kan fyllas igen. Större skador rensas och fylls igen helt.

Här använder vi "färdiga" produkter som bara ska blandas med vatten. Det är mycket enklare och säkrare än att själv blanda olika produkter. Färdigblandade massor och bruk innehåller medel som gör dem både smidiga och starka.

1 Ta bort toppar och allt löst material från både stegen och väggarna runt trappan. Det gör du lätt och snabbt med slipkopp och vinkelslip. Gammal färg tas också bort om den inte sitter hårt fast.

2 Undersök nu hela trappan noga. Knacka lätt med hammare på betongen. Låter det ihåligt ska du slå hål med meisel och ta bort allt som sitter löst.

3 Samtliga bearbetade ytor borstas rena och slammas med en tunn blandning finbetong A. Bruket ska vara så flytande att du kan pensla på det. Glöm inte att först fukta underlaget.

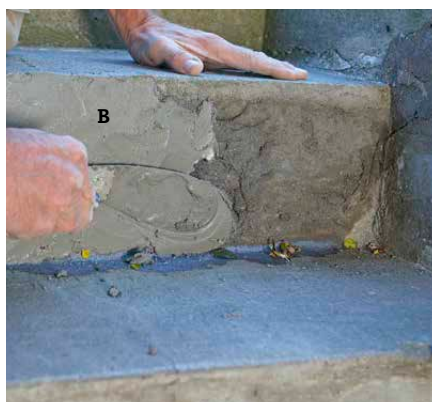
4 Alla mindre hål fylls igen med fin lagningsmassa B med kornstorlek 0–2 mm. Pressa fast bruket i de väl fuktade hålen med fogslev eller spackel. Jämna sedan till ytan.

5 Större hål fylls igen i ett par omgångar. Då kan du också använda en grövre blandning lagningsmassa, t.ex. korn 0–4. Pressa in bruk i botten av hålen men låt ytan vara ojämn för då fäster bruket i nästa omgång lättare.

6 Förbättra fästmöjligheten för nästa skikt med betongbindemedel C. Det gör du så snart att det inre skiktet i hålet har härdnat så mycket att det är fast. Betongbindemedlet penslas på.

7 De grova lagningarna ska täckas med ett slätt skikt. Även nu är det en fördel att använda den finkorniga lagningsmassan B. Den fina massan kan läggas på i tunna skikt och är lätt att få slät.

8 På alla större ytor jämnas lagningsmassan B till med fasadslev eller stålspackel. När ytan har satt sig så mycket att den inte ger med sig om du trycker lätt med ett finger eller fastnar på fingret, så ska den putsas.

Ytorna putsas

När skadorna har reparerats och lag-ningsmassan har fått lov att härda är det dags att försköna sättstegen och sidorna längs trappan med en fin, slät yta. Det nya sammanhängande och jämna skiktet fungerar dessutom som hinder, så att vatten inte tränger in i konstruktionen.

Eftersom underlaget består av betong har vi valt att använda en snabbhär-dande fästmassa för kakel (kakelfix) i stället för putsbruk. Massan är stark, lätt att lägga på och binder mycket bra. Å andra sidan kan den bli fläckig, men det har ingen betydelse om ytorna målas när fästmassan har härdat.

1 Kakelfixet blandas med en omrörare i bormaskinen. När massan ska användas som putsbruk görs den lite tunnare än blandningsanvisningarna på förpackningen anger. Konsistensen ska vara krämaktig.

2 Det snabbhär-dande fixet dras ut som putsskikt D på väggarna och på sättstegen. Använd en fasadslev eller stålspackel för att dra ut massan slätt så att hela ytan täcks.

3 Ytorna finputsas med svamp, svampbräda eller filtputsbräda beroende på vilken struktur du önskar. Men vänta 10–15 minuter innan du putsar så att ytan hinner bli fast. Fukta svampen eller putsbrädan efter behov.

4 Dags att måla första gången. När fästmassan har torkat och härdat (det tar några dagar) så kan du måla väggarna en gång med sockelfärg J.

5 Måla också sättstegen med sockelfärgen J när ytorna är torra. Om du målar redan nu blir det lättare att skapa snygga övergångar mellan de klinkerklädda stegen och väggarna respektive sättstegen.

VIKTIGT

Välj rätt klinker till trappan. Eftersom trappan finns utomhus är det viktigt att klinkern är frostsäker så att plattorna inte spricker. Ovansidan på plattorna måste vara sträv så att du inte halkar om plattorna är våta.

MATERIAL

Fogmassan kan bli segare och kan bättre tåla stora temperatur-ändringar om den blandas med olika specialmedel. Men en del klinker kan missfärgas av tillsats-medlen. Be gärna personalen på byggmarknaden om råd.

Hyr eller köp en kakelsåg

En vattenkyld kakelsåg eller kakelskärare är det allra bästa verktyget när du ska såga till klinker och få snygga kanter. Du kan **köpa en enkel modell för 500 kr** och den duger utmärkt för att såga klinker till din källartrappa.

Om du har valt extra stora klinker eller om du ska såga till riktigt många så kan det eventuellt löna sig att hyra en kakelskärare i proffsklassen. Det blir för dyrt att köpa en bara för att skära klinker till en trappa, men du kan **hyra en på byggvaruhus eller hos en hyrfirma**. Priset ligger mellan 300 och 500 kr per dygn.

Kakelskäraren ger rena och fina såggytor. Små maskiner är dock lite långsamma.

Klinkern läggs

När du ska lägga eller sätta klinker utomhus måste du ta hänsyn till att de utsätts för både kyla och regn. Det är en kombination som lätt orsakar frostsprängning – och en sådan inträffar om det tränger in vatten i betongen under klinkern.

Det är mycket viktigt att fästmassan fyller ut utrymmet mellan klinkern och underlaget fullständigt så att vattnet inte får någon plats. Dra därför ut massan på både klinkern och underlaget.

Det kan vara en fördel att välja en ljus klinker som reflekterar solljus. En mörk platta suger till sig ljus och blir varm och det resulterar i att fästmassan utsätts för stora temperaturskillnader.

Runda av kanten lätt med t.ex. brynsten eller slipsten med diamanter.

3 Såga till klinkern. En del kan du säkert snabbt göra klara medan andra kräver mer arbete. Några plattor kan du säkert knäcka med vanlig kakelskärare. Våtskäraren arbetar långsamt men ger mycket fina sågkanter.

6 Fördela massan F på både klinker och underlag. Börja uppfifrån så att du inte tvingas stå på de plattor du redan har lagt. Borsta av steget innan massan dras ut åt ett håll. På klinkerns baksida dras massan ut vinkelrätt mot den på steget.

1 Mät alla steg och bestäm hur klinkern ska ligga. Glöm inte att lägga till utrymme för fogar mellan klinkern (3–5 mm) och mellan klinkern och sidorna. Låt klinkern sticka ut någon millimeter från framkanten på trappsteget.

4 Lägg klinkern löst på prov så att du ser att de passar på sina platser. Håll koll på var de olika plattorna ska ligga. Det är smart att märka dem på något sätt.

7 Tryck fast klinkern G. Det är nu som skillnaden mellan succé och fiasko blir tydlig. Vrid och tryck ner plattan i fästmassan tills du är säker på att det inte finns luft under plattan. Kom ihåg att dra ut plattan någon millimeter över kanten.

2 Markera på klinkern G var du ska såga. Mät noga och dra strecket så att det precis ska sågas bort.

TIPS: Använd tuschpenna med permanent märkning så att strecket inte tvättas bort.

5 Dags att blanda fästmassa F. Välj en elastisk typ för utomhusbruk. Blanda den lite tunnare än anvisningarna eftersom den läggs på både platta och underlag.

TIPS: Håll först i pulvret och sedan vattnet. Då blir det lättare att blanda.

8 Rensa bort fästmassa från fogarna. Har du lagt på tillräckligt mycket fästmassa så tränger den upp i fogarna. Rensa genast bort den fogmassa som tränger upp så att den inte missfärgar klinkern. Torka rent med en fuktig trasa.

Fyll igen fogarna

1 Fogarna ska fyllas igen med fogbruk H när fästmassan har fått härda ett par dygn. Kolla förpackningen för att se om bruket passar till den fogbredd du har valt. Blanda fogbruket och dra ut det diagonalt över fogarna med gummiskrapa.

2 Tvätta bort överflödigt fogbruk med en fuktig svamp när bruket är fast. Skölj hela tiden ur svampen i vatten. Den fina kalkhinnan poleras bort från plattorna med torra trasor. Måla väggen och sättstegen.

När väggar och sättsteg har strukits ytterligare en gång med färg är trappan klar och säkert snyggare än när den var ny.

gds.se

Lär dig mer om betongtrappor på www.gds.se/betongtrappa

Trappan blir som ny igen

Betongtrappan blir både snyggare och starkare med klinker på stegen.

STARK TRAPP med klinker

Fyll baljan med rätt bruk

Välj rätt bruk för att reparera betongtrappor.

Så här reparerar du de skadade stegen i betongtrappan och putsar dem.